

Henderson és Snowden Stresemannról

London, október 3. Stresemann halála itteni politikai körökben mély megdöbbenést keltett. Henderson külügyminiszter kijelentette, hogy Stresemann halála nemcsak saját nemzetének, hanem az egész világnak vesztesége. Stresemann vezetője volt a béke érdekében megindult mozgalmaknak és a neve örökké fog élni a történelemben, mint egy olyan ember neve, aki az európai szolidaritás mester-építője volt.

Snowden pénzügyminiszter kijelentette, hogy már Hágában látni lehetett, hogy Stresemann nehezen küzd a rajta elhatalmasodott komoly betegséggel. Stresemann jelleme és tehetsége csodálattal töltötték el a halálával úgy érzi, mintha személyes barátja mondott volna örök búcsút.

A magyar kormány részvétele

Dr. Walko Lajos külügyminiszter csütörtökön délelőtt felkereste a budapesti német követet, hogy előtte dr. Stresemann Gusztáv német birodalmi külügyminiszter elhunytá alkalmából a magyar kormány részvételét kifejezze.

Bethlen István gróf miniszterelnök az alábbi részvétlétviratot intézte Müller Herrmann német birodalmi kancellárhoz:

„A magyar kormány nevében arra kérem Nagy. méltóságodat, fogadja legőszintébb részvételem abban a súlyos csapásban, amely a német birodalmat nagyérdemű külügyminiszterének halálával érte. Bethlen István gróf.”

Dr. Walko Lajos külügyminiszter az alábbi szövegű részvétlétviratot intézte Stresemann özvegyéhez:

„Nagyméltóságod férjének, a német birodalom egyik legjelentékenyebb és legkimagaslóbb államférfiának váratlan és oly korai halála fölött mélyen megrendülve kérem Nagyméltóságodat, fogadja legőszintébb részvételemet. Dr. Walko Lajos külügyminiszter.”

Briand részvétlétvirata

Páris, október 3. Briand francia miniszterelnök a következő részvétlétviratot intézte dr. Stresemann özvegyéhez:

„Mélyen megrendülve vettem a hírt dr. Stresemann elhunytáról. Kérem, fogadja az önt ért fájdalmas veszteség alkalmából legőszintébb részvételemet. Mindig meg fogom őrizni elhunyt férjének emlékét, akinek magas szárnyalású gondolkodását és jellemének tökéletes lojalitását közös ideálok keresése közben tanultam meg becsülni. Briand.”

Az angol király részvétele

London, október 3. Lord Stamfordham, a király magántitkára a Buckingham-palotából a következő levelet intézte a német nagykövethoz:

„A király megbízott azzal, hogy fejezzem ki excellenciádnak mély részvétét a dr. Stresemann halálával előállott nagy veszteségén. Ófelsege felfogása szerint ez a veszteség nemcsak Németországot, hanem egész Európát snítja. A király a gyászhiért őszinte sajnálattal fogadta és meggyőződése, hogy ebben a fájdalomban az egész angol nép osztozik.”

Részvétlétviratot intézett a berlini amerikai nagykövethoz Stimson külügyi államtitkár.

Az ir szabad állam nevében Cosgrave elnök intézett részvétlétviratot Müller kancellárhoz. A svájci szövetségtanács is tolmácsoltatta részvétét.

A temetés

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) Stresemann holttestét a halottas ház télikertjében felravatalozták. A koporsót szombaton a birodalmi gyűlés palotájába viszik, ahol a gyászdrapériákkal bevont ülésteremben, az elnöki emelvény előtt ravatalozzák fel. A hivatalos gyászbeszédet Müller kancellár mondja el, azután a koporsót kiviszik a parlament elé és itt a néppárt egyik tagja fogja Stresemann elbucsuatni. Azután a halottasmenet a brandenburgi kapun a Wilhelmstrassera vonul, ahol a menet két percre megáll a külügyminisztérium előtt. A temető előtt a menet feloszlík és a tulajdonképeni temetésen csak a család tagjai vesznek részt.

Politikai körökben elterjedt hírek szerint a kancellár holnap javaslatot terjeszt Hindenburg elnök elé, hogy a külügyministerséget ideiglenesen a kancellár veszi át. Beszélnek még Schubert államtitkár ministerségéről is, aki Stresemann jobbkeze volt.

Garami Ernő és Buchinger Manó nyilatkozata

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) Garami Ernő és Buchinger Manó csütörtökön a következő nyilatkozatot iuttatja el a sajtóhoz:

— Egyes lapok gróf Bethlen István miniszterelnöknek a szociáldemokrata párttal folytatott megbeszélésre vonatkozó részét a mi nevünkkel és a mi esetleges hazatérésünkkel is kapcsolatba hozták. Ez a körülmény arra késztett bennünket, hogy a következőket jelentsük ki:

— A magyarországi szociáldemokrata pártnak a külpolitikai kérdésekben vallott felfogása és álláspontja szerint az ország csak akkor remélheti külpolitikai helyzetének minél kedvezőbb alakulását, ha ezt elsősorban a belső demokratikus átalakulás előzi meg. Ismert kongresszusi határozatokon kívül, amelyek a helyzet politikai következményeit vonták le, ez a felfogás legutóbb teljes szabadsággal a párt választmányának határozati javaslatában és az Internacionálé végrehajtó biz-

ottságának zürichi határozatában jutott kifejezésre. Kijelentjük a leghatározottabban és a legnagyobb nyomatékkal, hogy a pártnak és az Internacionálénak ehez az ismert álláspontjához és felismeréséhez a magunk részéről mindenben ragaszkodunk. Politikai működésünket eddig is a pártnak ez az álláspontja irányította és esetleges hazatérésünk után sem leszünk hajlandók ezt a felfogásunkat és magatartásunkat bármilyen irányban is megváltoztatni.

— Esetleges hazatérésünknek természetes előfeltétele, hogy politikai magatartásunknak és működésünknek senki és semmi nem lehet ura, csak a párt fórumainak és egyetemének teljes szabadsággal hozott határozatai.

Garami Ernőnek és Buchinger Manónak nyilatkozataival egyidejűleg a szociáldemokrata párt is közli, hogy a nyilatkozattal mindenben azonosítja magát és azzal teljesen egyet ért.

Az S. H. S. királyság új neve: Jugoszlávia

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) Belgrádból jelentik: A kormány csütörtökön két új törvényt publikált. Az egyik kimondja, hogy az állam neve az S. H. S. királyság helyett a jövőben Jugoszlávia. A másik, az országot az eddigi 33 megye helyett 9 bánságra osztja. Ezek a következők:

1. Drávai bánság, székhelye Laibach. 2. Szávai bánság, székhelye Zágráb. 3. Vrbaszi bánság, székhelye Banjaluka. 4. Tengerparti

bánság, székhelye Spalató. 5. Drinai bánság, székhelye Sarajevo. 6. Zetai bánság, székhelye Cetlinje. 7. Dunai bánság, székhelye Ujvidék. 8. Morvai bánság, székhelye Nis. 9. Vrdari bánság, székhelye Úszkub.

A bánságok élén a bán áll, akinek a megye főnökénél jóval nagyobb hatásköre van. Az új beosztással a közigazgatás nagy mértékben decentralizálódott.

A Munkaadók Szövetsége pénteken dönt a munkabér leszállítási indítvány ügyében

A munkások beadványban vázolják álláspontjukat

(A Délmagyarország munkatársától.) Részletesen beszámolt a Délmagyarország arról a mozgalomról, amelyet Wimmer Fülöp indított a Szegedi Munkaadók Szövetségénél a munkabérek leszállítása érdekében. A Munkaadók Szövetsége — mint ismeretes — szerdán foglalkozott már Wimmer beadványával, de döntését csütörtökre halasztotta, mivel a munkások képviselői ragaszkodtak a régi szerződés fentartásához. A csütörtökre összehívott ülés azonban elmaradt, mivel Pongrác Albert igazgató, a szövetség elnöke nem tartózkodott Szegeden és távollétében nem akartak dönteni ebben a nagyfontosságú ügyben. A szövetség ezért pénteken délelőtt össze és hozza meg döntését.

A munkásság álláspontját egyébként Lajer Dezső párttitkár az alábbi beadványban ismertette a Munkaadók Szövetségével:

„A tegnapi napon folytatott tárgyalások anyagával a Szakszervezeti Bizottság tegnap este megtartott ülésén foglalkozott és hozott határozata értelmében a következők közlésére hatalmazott fel:

A Szakszervezeti Bizottság változatlanul vallja, hogy — különösen az ilyen dúló válságok idején, még inkább, mint bármikor — kölcsönös érdeke munkáltatóknak és munkásnak egyaránt a termelés zavartalanosságának biztosítása és ez csak szerződés útján érhető el.

Bebizonyította a Szakszervezeti Bizottság eme reális elvhez való hűségét a folyó év tavaszán is, amikor az érvényben volt szerződés szerint 8 százalékos indexfelár volt fizetendő; hozzájárult, hogy csak 5 százalék fizetessék, az ezenfelül mutatózó különbözet pedig tartalékként és az akkor még bizonytalanul látszó esetleges olcsóbbodással egyenlítették ki, bár az index szerint jelentkező drágulási százalékos kifizetéséhez joga volt. Nem lehet tehát szemrehányásban része a Szakszervezeti Bizottságnak, hogy nem mérlegelte a rendkívüli nehéz gazdasági viszonyokat és nem volt figyelemmel a munkáltatói érdekeltség nehéz helyzetére, noha a munkásság még súlyosabb viszonyok között szánódik.

Ilyen méltányosságra számított a Szakszervezeti Bizottság a t. Szövetség részéről most, a tél küszöbén, amikor a munkáscsaládoknak téli szükségleteik beszerzéséről kell gondoskodniuk.

Nem vitatja a Szakszervezeti Bizottság, hogy

a helyi index szerint 5 százalékos olcsóbbodás következett be és ez az alaphérekől levonható, de az ezen tulmenő levonás már minden kétségen felül azt bizonyítja, hogy a tél közeledtét a t. Szövetség alkalmasnak tartja arra, hogy a munkásságot még az eddiginél is nagyobb nyomorba taszítsa.

Ha az index alakulását és az elmúlt évben lefolyt sztrájk kapcsán lefolyt tárgyalások anyagát nézzük, azt kell megállapítanunk, hogy az elmúlt évben adott 3 százalékos béremelés minden egyéb kikötés nélkül azon a címen ajánlatot fel, mert egy év leforgása alatt a fővárosi és helyi index között, többmint 3 százalékos eltérés jelentkezett a helyi index hátrányára. Effektív bérjavítás csupán 2 százalék volt és ez is csak ez év február végéig és kifizetése ennek a 2 százaléknak március elsejétől megszűnt.

Az elmúlt év hasonló időszaka és most a fővárosi index nem mutat lényeges eltérést. Ezzel szemben a helyi index az elmúlt év szeptemberében +4 százalékos mutatót mutatott, most szeptember végén pedig -3 százalékos, tehát összesen 7 százalékos olcsóbbodást mutat, de -10 százalékos tesz ki akkor, ha figyelembe vesszük azt a 3 százalékos is, amit indexkorrekció címen kapott az elmúlt évben a munkásság. Ha tehát a fővárosi és helyi index között ma jelentkező eltérést kiegyenlítjük, ma az alaphérekre +3 százalék volna fizetendő.

Ezzel szemben a t. Szövetség nem elégszik meg azzal, hogy az alaphérek érintetlenül meghagyassanak, hanem még azokból is 3 százalékos kíván levonni.

Talán fölösleges is hangsúlyoznunk, hogy a munkásság körében mit fog kiváltani, ha a szombati kifizetések alkalmával 8 százalékkal kevesebb bért fog kapni. A Szakszervezeti Bizottság a munkásság nevében tiltakozik az 5 százalékon tul minden-nemű bércsökkenés ellen, azt jogtalannak és igazságtalannak tekinti. Ilyen alapon nincs módjában a munkásság cselekvési szabadságát még szerződéssel is megbénítani.

Ha a t. Szövetség így látja jónak, ám következzék be a szerződésnélküli állapot, de a Szakszervezeti Bizottság már most elhárít magáról minden felelősséget azokért a viszályokért, melyek be fognak következni és nem hajlandó egyetlen munkáscsoportot, vagy üzem munkásságát viszaritani olyan eszközök alkalmazásától, melyekkel az indokolatlan bércsökkenésre válaszolni fog.